

Edutus Főiskola (Székelyudvarhely) Székelyudvarhely, Románia	AKKREDITÁCIÓS MINŐSÍTÉS
<p><i>kereskedelem és marketing</i> alapképzési szak <i>e-kereskedelem; marketingkommunikáció</i> specializációk</p> <p>működő képzés értékelése: 2007/10/XI/1. sz. MAB határozat (a <i>Modern Üzleti Tudományok Főiskoláján</i>)</p>	<p>2016/1/VII/3/54. sz. MAB HATÁROZAT A (AKKREDITÁLT) A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2021. január 31-ig hatályos, <u>magyar nyelvű</u> képzésre, a megjelölt hiányosságokra reagáló intézkedési terv 2016. március 31-ig történő benyújtása mellett és 2017 szeptemberében indítandó követő (monitor) eljárás közbeiktatásával.</p>

Minőségértékelés

A monitor eljárás oka:

- A tantárgyakhoz kapcsolódó szakirodalmak korszerűsége, folyamatos tananyagfrissítés szükségessége
- Az oktatók publikációs tevékenysége, elsősorban a nagy óraterhelésű vezető oktatóké
- Csökkenő hallgatói létszám, alacsony diplomaszerzési arány, különösen a levelező képzésben

A monitor eljáráshoz az intézmény **2017. szeptember 15-ig** nyújtsa be a hiányosságok orvoslására tett intézkedésekről szóló tájékoztatóját.

1. A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A képzés tartalma

A *kereskedelem és marketing* alapszakon az Edutus Főiskola magyar nyelvű teljes idejű nappali és részidejű, levelező munkarendű képzést folytat a tatabányai székhelyén kívül, Székelyudvarhelyen, az Edutus Főiskola Székelyudvarhelyi Képzési Központjában (MÜTF Oktatási Központ).

A tanterv megfelel a KKK-nak, a szakma protokolljának, a MAB elvárásainak. A székhelyen kívüli képzés az Edutus Főiskola magyarországi képzésének leképezése. A hét félév teljesítése során az előírt 180+30 kredit megszerzése teljesül. A nappali képzésben 2160 óra a képzési terhelés, a levelező képzésben a felkínált kontaktórák száma 696. A nappali tagozaton az *e-kereskedelem* specializáció választható, a levelező képzésen mindkét – *e-kereskedelem, marketingkommunikáció* – specializáció választására van lehetőség.

Az önértékelésben kiemelik, hogy a Képzési Központ minden olyan kompetencia kialakítására lehetőséget biztosít, ami az anyaintézményben is adott (számítástechnikai ismeretek, nyelvi ismeretek, csoportmunka, prezentációs készség, tárgyalástechnika, vitakészség stb.), továbbá a hallgatók a helyi tudást, szakmai fogásokat is elsajátíthatják, ami versenyképesebbé, eredményesebbé teszi őket a munkaerőpiacon. Az elvárt kompetenciák elsajátítása a vizsgált dokumentumok alapján teljesül.

A tananyagok meglehetősen korszerűek, javasolható azonban azok folyamatos frissítése. Sikeresen törekednek az anyaintézmény oktatói saját fejlesztésű anyagok készítésére, amelyek alkalmazására a kihelyezett képzésben is sor kerül. A kifejezetten romániai specifikációval bíró tantárgyak esetében a kihelyezett tagozat helyi oktatói saját fejlesztésű oktatási anyagokat állítottak össze, például a *számvitel*, a *jog* vagy az *adótan* esetében. Ezen anyagok nyomtatott és elektronikus formában elérhetőek a hallgatók számára.

Személyi feltételek

A szakfelelős, Kandikó József és a specializációfelelősök (Géro Imre, Bernschütz Mária) szakmai megfelelése, szakmai teljesítménye bizonyítható, országos szakmai láthatóságuk megfelelő, bár elsősorban publikációkkal ez még fejleszthető. A szakfelelős a szakon ugyan csak egy kurzust oktat, folyamatos jelenlétével mégis a képzés motorja. Nem csupán a képzés színvonalára ügyel, hanem a szakdolgozatok mentorálásával is hozzájárul a székelyudvarhelyi képzésben megszerzett diploma értékének bizonyításához. A szakfelelős **nem tesz eleget** a MAB előírásának, amely szerint „a szakfelelős a szakindítás időpontjától számítva egy képzési ciklus befejezéséig 70. életévét nem tölti be.”

A képzés helyi felelősei a képzési központ ügyvezető igazgatója, Geréb László PhD, szakterületének elismert képviselője és Ilyés Ferenc tanulmányi és marketingigazgató, aki a PhD fokozat megszerzésének kapujában áll.

Az oktatói kör szakmai kompetenciája bizonyítottan tűnik, megfelelő az AT/AE/V oktatók aránya. A

székelyudvarhelyi kihelyezett tagozaton az oktatás minden tárgyának felelőse ugyanaz a személy, aki az anyaintézményben a tárgyfelelős. A kis óraszámú, többnyire specifikus és új tantárgyak esetében a magyarországi oktatók koncentrált formában, egy félévben 2-3 kiutazással tartják meg az órákat. A tárgyak többsége a székelyudvarhelyi kihelyezett képzésben helyi, megbízásos státusú oktatók bevonásával zajlik. A helyi oktatók a képzés elkötelezett képviselői, akik az adott szakterületen dolgoznak, a szakterület elismert szakértői, az órákon a saját munkahelyükről hozott példákat is be tudják mutatni, így az oktatás gyakorlatorientálttá tud válni. A helyi oktatók biztosítják azt is, hogy az egyes tárgyak esetében a szakma romániai specifikumai is bemutatásra kerüljenek. A székelyudvarhelyi képzés sikerét a lelkes oktatói gárda munkája is adja, akik a tárgyfelelős magyarországi kollégák támogatását is élvezik.

Tudományos háttér

A krediteket biztosító magyarországi, komoly óraterheléssel rendelkező vezető oktatók esetében a tudományos kutatások háttérbe szorulnak, a publikációs aktivitás nem feltétlenül éri el a szükséges mértéket. Más oktatók az elvárt mértékű tudományos tevékenységet felmutatják.

A helyi kollégák publikációs tevékenysége kevésbé jellemző. A kihelyezett tagozat számára a 2014/2015-ös tanév legnagyobb tudományos rendezvénye a „Turizmus a régiófejlesztés szolgálatában” elnevezésű nemzetközi konferencia volt, amelynek keretei közt 62 előadó tartott előadásokat hét különböző helyszínen. Ezen konferencia szakmai tudományos kiadványának a szerkesztése folyamatban van, megjelenése ez év októberére várható.

Infrastrukturális feltételek

A képzési feltételek jó színvonalon biztosítottak. A MÜTF Oktatási Központ a Székelyudvarhelyért Alapítvány tulajdonában levő modern, 7 éves ingatlanban működik. (A négyszintes, szintenként 200nm-es épületben nincs lift, a többszintes közhasználatú építmény magyarországi építési követelményeinek nem felel meg.) A könyvtár közel 10.000 kötetet tartalmaz, amelyek nagy része szakkönyv. A tananyaggal való ellátottság, az irodalomhoz történő hozzáférés biztosított, a *közgazdász* képzés más infrastrukturális feltételeivel (terem, projektor stb.) együtt.

A könyvtár könyvtárolmányának frissítése, idegen nyelvű irodalmakkal való feltöltése folyamatos feladat.

A képzési létszám és kapacitás

A vizsgált 2009/10-2014/15 közötti időszakban a tervezett éves felvételi keretszám a nappali tagozaton 50-ről 60-ra emelkedett, majd 15-re csökkent; a levelező tagozaton hasonlóan 50-ről 60-ra emelkedett, majd 35-re csökkent.

A vizsgált időszak alatt jellemzően nem tudta a főiskola a felvételi keretét betölteni egyik képzési formában sem. A képzési kapacitásokhoz mérten változó felvételi számok oka számos tényezőre vezethető vissza: a gazdasági válságra, ami miatt a képzést választó célpiacon tagjainak megszűnt a munkahelye, és nem tudta továbbtanulását finanszírozni, a felsőoktatásban jelentkező túlkínálatra, a demográfiai csökkenésre stb.

2. A képzési folyamat és eredményeinek elemző értékelése

A kurzusok jellege, módszertana

A kurzusok tervezése, megvalósítása illeszkedik a szakmai szakterülethez, nagyrészt jól strukturált a tudásátadás előadások és gyakorlatok tekintetében. Miután viszonylag kis csoportok alkotják a szakon tanulók közösségét, így az oktatás jellege akkor is interaktív, ha egyébként előadásról van szó. A kis csoportlétszámok akár az egyéni fejlesztéseket is lehetővé teszik.

Miután a hallgatók jelentős részének a nyelvtudása kívánni valót hagy maga után, az idegen nyelvű szakirodalom olvasásának elvárása sem teljes körű.

Nagy figyelem irányul viszont a gyakorlati képzésre. Ezt megkönnyíti, hogy a helyi oktatók nagy része főállásban az általa oktatott szakmában dolgozik. A képzés szerves része a gyakorlati félév, amikor is a hallgatók egy-egy vállalatnál próbálják a gyakorlatban is alkalmazni a képzés elméleti részeit. Ebben a munkában nagy segítséget jelent a kihelyezett tagozat számos vállalkozói kapcsolata, hiszen ezen a kapcsolati rendszeren keresztül könnyen és hasznosan lehet a hallgatókat elhelyezni a helyi vállalkozásoknál.

Értékelés és ellenőrzés

Az egyes tárgyak félévenkénti megoszlása, azok számonkérési rendszere megfelelő, ajánlható azonban, hogy bizonyos 3 kredites tárgyak átalakítását gondoljanak végig, hiszen ezzel a kollokviumi vizsgák számát is csökkenthetnék.

A székelyudvarhelyi kihelyezett képzés esetében a hallgatók tudásának az értékelése és ellenőrzése az anyaintézmény magyarországi képzéseiben elvárt formában történik. A tantárgyi vizsgafeladatokat és javítókulcsokat, tételsorokat a magyarországi tárgyfelelős küldi meg. Sok esetben magát a vizsgát is ő tartja. A szakmai szigorlatok mindig valamelyik magyarországi tárgyfelelős tanár elnökletével zajlanak.

A záróvizsgák követelményeit a főiskolai TVSZ-ben rögzítették. A záróvizsgára bocsátás feltételei a szak KKK-ben előírt és a tantervben meghatározott kreditek teljesítése, valamint a diplomamunka határidőre való beadása. A diplomamunka tartalmi és formai követelményeit a saját szakterületén a szakot gondozó Kereskedelem és Marketing Tanszék az elmúlt években részletesen kidolgozta. A záróvizsga két részből áll: először a hallgatók a diplomamunkájukat prezentálják, majd az előre megadott záróvizsga tételek közül kell egyet kidolgozni és elmondani a záróvizsga bizottság előtt.

A székelyudvarhelyi kihelyezett képzés sajátossága, hogy a hallgatók által elkészített diplomamunkák helyi, székelyföldi témákat dolgoznak fel, azok Székelyföld gazdasági fejlődésének esettanulmányai. A diplomamunka elkészítéséhez helyi konzulenszt is választhat a hallgató, aki segíteni tud a hallgatónak a téma romániai specifikumait is beépíteni.

A képzés eredményessége, hallgatói létszámadatok, tehetséggondozás

Nappali tagozatra 137 hallgatót vettek fel (19, 16, 61, 29, 12, 0), és 93 diplomát adtak ki, a 2014-2015-ös tanévben már nem volt nappali tagozatos hallgató a rendszerben. Levelező tagozatra 205-en nyertek felvételt (47, 52, 23, 29, 28, 26), közülük mindössze 10-en kaptak diplomát. A 2013/14-es tanévben 73 aktív levelező hallgatót tartottak nyilván. A felvett hallgatók jelentős része nem tudott a meghirdetett mintatanterv szerint haladni, illetve nyelvvizsga hiányában hosszú ideje nem képes főiskolai oklevelet szerezni. A kiadott diplomák száma a levelező képzésben kifejezetten alacsony arányú, a lemorzsolódás mértéke meglehetősen magas.

Helyi sajátosságként jelenik meg a román nyelv ismeretének szükségessége, a KKK-ban kimeneti követelményként szereplő idegennyelv-ismeret ezen túl értendő. A gyakorlati élet ugyanis bebizonyította, hogy amennyiben a végzett hallgatók nem beszélnek az állam hivatalos nyelvét, nem tudnak helyben érvényesülni, nagy valószínűséggel más országban fognak munkát keresni, ami épp a kihelyezett tagozat küldetése ellen szól. Ezért – az angolnyelv-oktatás mellett – 2012-től (miután a román nyelvből tett érettségit egy magyar kormányzati rendelkezés nyomán már nem fogadhatták el) a hallgatók általános és szakmai román nyelvképzésben vesznek részt. Egyelőre azonban úgy tűnik, hogy ezzel együtt sem tudnak két nyelvvizsgát letenni, ezért ugrott meg a nyelvvizsga hiánya miatt ki nem adott diplomák száma és aránya.

A jelentkezők között az elmúlt években nagyobb érdeklődés mutatkozott a levelező tagozat iránt, amit legtöbb esetben az igazol, hogy a jelentkezők több mint fele már a beiratkozáskor munkahellyel rendelkezik. Ezért is fontos, hogy egyes tárgyakkól elektronikus tananyagot kapnak kézbe, illetve az előadókkal elektronikus formában is tartják a kapcsolatot (e-mail, Skype).

A Képzési Központ különféle vállalati ösztöndíjakkal, illetve saját forrásból is próbálja támogatni a hallgatókat. Támogatják a kiemelkedő eredménnyel teljesítő hallgatók tudományos diákköri versenyeken, szakmai versenyeken való részvételét, kutatási és szakmai munkákba való bevonásukat.

3. Minőségbiztosítás, minőségfejlesztés rendszere és eredményei

A szak „gazdája”, menedzselése

A szakért a Kereskedelem és Marketing Tanszék oktatói gárdája felelős, az oktatók intenzív kapcsolatot a tanszéken belül építenek ki, de együttműködésre nyitottak más tanszékek oktatói, kutatói irányába is. A szak felelőse a főiskola korábbi rektora, a *marketing* szakma elismert vezéregyénisége, aki a szakot érintő oktatási kérdésekben megfelelő önállósággal képviseli a képzés színvonalas megvalósítását.

A képzés helyi menedzselésében és a hallgatók toborzásában aktívan közreműködik az Oktatási Központ, amelynek a vezetése folyamatos visszajelzéseket kap a munkaerőpiac igényeiről.

Belső, rendszeres minőségbiztosítás

A főiskolán a minőségirányítási tevékenységet intézményi szinten szervezik, minden szakra egységesen alkalmazzák. A Minőségirányítási Bizottság a Szenátus állandó bizottsága, melynek feladatait ügyrendje részletesen szabályozza. Operatív feladatok ellátását a Minőségirányítási Iroda végzi.

A székelyudvarhelyi kihelyezett tagozaton az oktatási minőségbiztosítás érdekében a Tanulmányi Osztály minden tanévben hallgatói megkérdezéssel oktatói értékelést készít. A kérdőív az oktatók szakmai és pedagógiai felkészültségét méri. Az értékelt oktatók 3,50 és 4,90 között teljesítenek. Az átlag alatti eredményeket mutató oktatók lecserélésre kerülnek.

A MÜTF Oktatási Központ minőségfejlesztési tevékenységét is elismerte 2013-ban a Magyar Termék Nagydíj Régiók Díja.

4. A szak összefoglaló értékelése (jelen, jövő) C-SWOT analízisüket is figyelembe véve

Az önértékelés kritikus, de reális képet rajzolt a *kereskedelem és marketing* szakon folyó képzésről. A *külső feltételek* terén fontos annak a megállapítása, hogy a romániai középiskolai oktatási rendszer hiányosságai negatívan hatnak a felsőoktatási rendszerre. Az *erősségek* esetében a helyi igényeknek megfelelő szakemberképzést emelték ki. *Gyengeségük* a magas lemorzsolódási arány, a nyelvtudás hiánya. *Fejlesztési lehetőségek* találhatóak az internetes kereskedelem speciális elméleti és gyakorlati háttérének oktatásában. *Veszélyként* fogalmazódott meg az önértékelésben, hogy csökken a népesség Székelyföldön, valamint hogy erősödik a migráció, így szűkül a célpiac.

Minőségfejlesztési javaslatok, ajánlások

- 1. Életkori korlát miatt új szakfelelős megnevezése szükséges.**
2. Megfontolásra ajánlható az alacsony kreditszámú tárgyak átalakítása.
3. Szükséges lenne a hallgatókat friss kutatási eredmények megismertetéséhez segíteni, ez könyvtári adatbázisokhoz való hozzáférés biztosításával lenne lehetséges.
4. Tekintettel arra, hogy a hallgatók nagyrészt kkv cégeknél helyezkednek el, ott dolgoznak, erre reagálhatna a tárgykínálat is, pl. kisvállalati marketing oktatásával.
5. A végzett hallgatókkal való informális kapcsolattartáson túl érdemes lenne bevezetni a diplomás pályakövetési rendszert.